

ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ВІСНИК
Лосинівської
об'єднаної
територіальної
громади

ВІСНИК

Випуск 6
Травень 2019 р.

Лосинівської Громади

Читайте в номері:

**9 Травня
в Лосинівці –
2 стор.**

**Колаж
Віктора Литовченка –
6 стор.**

**«Успішна дитина –
майбутнє громади!»
8 стор.**

1939–1945
ПАМ'ЯТАЄМО
ПЕРЕМАГАЄМО

**ШАНОВНІ ВЕТЕРАНИ ВІЙНИ,
УЧАСНИКИ БОЙОВИХ ДІЙ, ЖИТЕЛІ ГРОМАДИ!**
Прийміть найщиріші вітання з Днем Перемоги!
У ці дні ми віддаємо шану всім тим, хто у жорстокій
битві виборював нашу свободу, хто захищав рідну
землю від ворога.

Ця перемога дісталася дуже дорогою ціною –
ціною мільйонів життів наших співвітчизників.

Минуть віки, але людство завжди пам'ятатиме
героїв і вдячно славитиме їх великий подвиг.

Земний уклін вам, дорогі ветерани ВВВ, учас-
ники бойових дій АТО та учасники бойових дій в
Авганістані за мужність, стійкість і відвагу!

Ви є яскравим прикладом для наших вояків, які
сьогодні відстоюють єдність України, її право на
незалежність, демократію та свободу. Тепер за-
вдання нашого покоління відстояти мир і повернути
спокій в українські сім'ї.

Щиро бажаю вам, дорогі ветерани, міцного здоров'я,
довголіття, бадьорості духу, добра, радості, миру
та злагоди.

Світла і вічна пам'ять загиблим воїнам. Честь і
слава живим героям!

Володимир АНДРІЄЦЬ,
Лосинівський селищний голова

ДІТИ ВІЙНИ

Знов весняні сади забіліли,
Зашуміли в гаях ясени.
Ветеранів ряди поріділи,
Посивіли вже і діти війни.

Бо були і в фашистський неволі,
В партизанських загонах вони,
За станком, а косаркою в полі
Недоглянуті діти війни.

Обеліски, як болісні рани,
Там лежать кращі дочки й сини,
А на варті стоять ветерани,
З ветеранами – діти війни.

Вічна пам'ять загиблим солдатам,
Що вмирали за радість весни.
Уклонімося до ніг ветеранам,
Уклонімося і дітям війни!

Григорій КАРАПУТА,
голова ради ветеранів війни та праці
сіл Сальне та Садове

ДОРОГІ НАШІ МАТЕРІ, БАБУСИ, ДРУЖИНИ!

Слово «мама» для кожного українця уособлює в собі
три найдорожчі образи: Матір Божу, рідну матір та неньку
Україну. З прадавніх часів мама в Україні символізує бере-
гиню роду, культурних цінностей, традицій та звичаїв, які
вона передає своїм дітям.

Традиційно в кожен другу неділю травня українські родини
відзначають День Матері. Від щирого серця вітаю всіх
матерів зі святом. Низький уклін і щира дяка вам за ласку,
недоспані ночі, переживання і молитви, які допомагають
нам в житті. Не стане слів, щоб подякувати за вашу мате-
ринську любов, що є для нас пожиттєвим оберегом, за тепло
вашого серця, яке завжди готове пробачити і зрозуміти.
Спасибі вам за підтримку, турботу та розуміння.

Бажаю вам, дорогі матері, щоб у вашому житті завжди було вдосталь любові, злагоди,
достатку. Здоров'я вам, люблячих синів та дочок, внуків і правнуків, чоловіків.

Хай це свято увійде в кожен українську родину, щоб під знаком вшанування Матері ви-
ховувалися наші діти, бо від того, як вони будуть виховані, залежить наша сила, краса, воля і
майбутнє нашої держави.

Володимир АНДРІЄЦЬ,
Лосинівський селищний голова

ОГОЛОШЕННЯ

Відповідно ст.121 Земельного кодексу України від 25.10.2001 № 2768-III, всі громадяни
України мають право на земельну ділянку для ведення особистого селянського господар-
ства (до 2,0 га). Всі бажаючі звертаються до земельного відділу Лосинівської селищної
ради для написання заяви із надання дозволу на виготовлення проекту із землеустрою
щодо відведення земельної ділянки у власність для ведення особистого селянського го-
сподарства. Заяви приймаються з 24 травня по 23 червня 2019 року включно.

А також всім, хто користується земельними ділянками, що знаходяться за межами насе-
леного пункту, прохання виготовити технічну документацію та оформити право власності.
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

Біля обеліску Слави в Лосинівці історія Другої світової війни оживає!

9 травня в Лосинівці як яскрава мелодія. М'яка, ніжна, гарна... Біля обеліску Слави вона тиха, задумлива. Молодий воїн, образ постаменту, присів відпочити після запеклого бою. Суворий, зосереджений, він прислухається до тиші. Здається, кожного дня весняний серпанок народжує його заново. Яскраво-лагідне сонце

У братській могилі поховані капітан-інтендант Михайло Світайло та 11 невідомих бійців, що полягли смертю хоробрих поблизу Лосинівки в буремний 41-й.

У 1943 році в Лосинівському госпіталі від тяжких ран померли старший сержант Леонід Чопов, медсестра Марія Внукова, старшина Сергій

Незабутній подвиг матерів-лосинівчанок Марти Плакси, яка втратила на війні п'ятьох синів; Горпини Ужищенко, яка не дочекалася з війни чоловіка і двох синів; Оксани Мехед, у якої війна забрала чоловіка і єдиного сина.

350 лосинівчан нагороджено орденами і медалями. Більше 30 з них за бойові заслуги стали кавалерами ордена Червоної Зірки. 249 колгоспників

обдаровує звитяжця міццю духу, а прозорі й легке повітря молодить йому обличчя.

Саме тут, біля місця найбільшого емоційного напруження, історія Лосинівки жива, вона не вичахла з бігом часу, не припала остиглим попелом забуття.

987 лосинівчан пішли на фронті Другої Світової війни.

Лосинівка не була місцем боїв, але напередодні окупації фашистські бомбардувальники скинули на районний центр 12 бомб, внаслідок чого були жертви, матеріальні збитки.

З перших днів окупації загартники встановили в селищі «новий порядок». Створили общини, в яких працювало все працездатне населення, нічого не отримуючи за свою працю.

В темні часи неволі рука нелюда знищила 24 лосинівчан, а 25 відправила на каторжні роботи в Німеччину.

Славною сторінкою воєнної історії Лосинівки є діяльність підпілля, яке очолила жінка-легенда Феня Михайлівна Мотильова. До складу підпільної організації ввійшли студентка Ніжинського педінституту Катя Костюченко, старшокласники Галя Пузін, Андрій Зубок, Микола Кошарний, Олексій Муляренко, Андрій Гавриш, вчителька, секретар комсомольської організації школи Марія Тетіна, Пилип Гавриш, який тільки-но втік з полону, Федора Гомон, її дочка Марія Постол. Через деякий час організація вже нараховувала до 30 осіб – у її складі були вчителі, учні, робітники, колгоспники.

Ім не бракувало сили волі, міцності духу для обрання шляху боротьби. Всі вони діяли злагоджено, спрямовуючи роботу на допомогу партизанському загону «За Батьківщину».

Коровін, рядові Василь Дягілев і Гасан Гуламов.

Довгожданий день визволення принесла лосинівчанам 121 Рильсько-Курська стрілецька дивізія. Це сталося 15 вересня 1943 року. Та на цьому війна не скінчилася. Ще довгі два роки били ворога наші фронтовики-односельці на передових рубежах війни.

Сьогодні ще і ще раз звертаємось до трагічних доль тих, хто поклав життя на вівтар Великої Перемоги. 549 імен земляків висічені на мармурових плитах обеліску Слави. Вони не підвладні забуттю. У 1967 році в лосинівській школі відкрито меморіальну дошку, на якій висічені імена загиблих учителів: Микола Коваль - директор, Микола Бурчак, Іван Глушко, Марія Зайцева, Іван Мехед, Дмитро Семенко, Костянтин Олійник, Василь Степаненко, Іван Третьак, Олексій Ткач, Феня Мотильова.

Лосинівського району удостоєні медалі «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни».

Час неблаганний, ідуть з життя колишні фронтовики, забирають з собою в небуття те, що звершили в ім'я Великої Перемоги. Саме тут, біля обеліска, гостро відчуваєш, що настає час, коли ніхто не заповнить незамінних місць ветеранів війни і утвориться розрив, як на лінії постійного зв'язку. І прикро стає: цього пошкодження ніякий майстер не злагодить.

Нині на території Лосинівської громади проживає 7 учасників війни.

Кожен, хто прийшов вклонитися до святині селища, виніс звідси міцне відчуття того, що за нинішній спокій і чисте небо над головою заплачено дорогою ціною.

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

Пройшла важкий і тернистий життєвий шлях

Важкою й тернистою видалася життєва дорога Ніни Дмитрівни Петрик: пережила голод 1932-33 років, вистояла у Другій світовій. До самого переможного Травня курсував її санітарний поїзд – від передової – в тил – і знову назад. Важко й порахувати, скільком воїнам врятувала життя сержант медичної служби зі своїми колегами. Ратні подвиги Ніни Петрик відзначені орденами «За мужність» і «Вітчизняної війни» та медалями «За бойові заслуги», «За визволення Варшави», «За перемогу над Німеччиною».

Чесно і довго трудилася жінка в мирні дні, незважаючи на те, що посаду її – рентген-лаборанта – назвати не шкідливою не можливо.

Народилася вона в місті Єлєць (Росія). Однак, потрапивши свого часу в Україну, вирішила залишитися тут назавжди. Після того, як вийшла заміж за лосинівського парубка, селище стало другою її батьківщиною. З чоловіком «розжилися» на трьох діточок. Та рано овдовівши, Ніні Дмитрівні довелося піднімати їх самотужки. Згодом підставляла своє тендітне плече ще й онукам. У турботах до рідних жінка вбачає сутність свого життя.

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

До відома мешканців громади!

З 1 червня 2019 року по всім населеним пунктам Лосинівської ОТГ комунальним підприємством «Промінь» буде здійснюватись збір та вивезення сміття від населення, згідно графіку.

Графік вивезення сміття на червень місяць 2019 року

03.06.2019р. смт. Лосинівка, вулиці: Богословська, Гоголя, Гетьманська, Київська, Героїчна, Суворова, Пушкіна, Лаврська, Мічуріна, Чернишевського.

04.06.2019р. смт. Лосинівка, вулиці: Партизанська, Чернишевського, Коцюбинського, Лермантова, Садова, 1-го Травня, М.Яринича, Молодіжна, Ф.Мотильової, Затишна, пров.Зелений..

05.06.2019р. смт. Лосинівка, вулиці: Шевченка, Набережна, М.Лисенка, Пугачова, Миру, Ватутіна, Франка, Українська, Горького, Чкалова, О.Кошового.

06.06.2019р. смт. Лосинівка, вулиці: Л.Українки, Троїцька, Дружби, Шкільна, пров.Троїцький, вул.В.Пузіна, Незалежності, Бр.Бондаревих та с.Погребець.

07.06.2019р. с. Шатура

10.06.2019р. села Терешківка, Шняківка

11.06.2019р. села Сальне, Садове

12.06.2019р. села Вікторівка, Леонідівка та Степ.

В подальшому, щомісяця збір та вивіз сміття буде здійснюватись за даним графіком.

Придбати мішки для сміття можна в КП «Промінь» та в магазинах ПП Топольський В.М., Калініченко В.О., Білан О.М. Сукач О.А. та Кудлай С.І. Вартість одного

мішка 12 грн., що включає: вартість роботи трактора з причепом, вартість роботи робітника, вартість роботи бульдозера на сміттєзвалищі та собівартість мішка.

Також розпочнеться прибирання стихійних звалищ сміття на території населених пунктів громади.

Просимо жителів віднести з розумінням до даної проблеми та не викидати сміття у несанкціонованих місцях.

За вивіз сміття в невідведених для цього місцях буде накладатися адміністративний штраф, згідно чинного законодавства.

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

І в горі, і в радості мами завжди з нами!

Пишу ці рядки під впливом свята - Дня матері в Лосинівському будинку культури.

Коли аматори лосинівської сцени дарували присутнім музичні вітання, здавалося, сам образ пісні вийшов на сцену. Все просте, невисоке і буденне відступило. Його місце зайняло високе, натхненне, чутливе і прекрасне, яке й народило святе слово - «мама».

Мама - найближча, найдорожча, найдобріша, найкраща, наймиліша людина для усіх нас. Скільки в цьому короткому і великому слові радості, щедрості, самопожертви, печалі, страждання та тривоги... З самого дитинства ми починаємо жити з усмішкою мами на обличчі, з радістю веселки в її очах, пелюсткою квітки в її саду, з щирим, привітним словом на її вустах.

До матері на пораду йдемо малими та дорослими. Мати ніколи не злукавить. Не скрив-

дить і завжди захистить. А ще - подарує надію, освітить наш шлях своїм ніжним серцем.

Свято День матері припадає на весну. І не випадково. Мама, як і весна, несе всьому світові життя.

У мелодіях пісень лосинівських виконавців бачилися голубі зорі, незгасні, немеркнучі, що світять звідусіль, зусіхдоріг і відстаней. Це - материнські серця. Білі вишні на причілку сільської хати. Це - материнські душі. Невидимим птахом літали мамина колискова пісня і чарівна українська казка.

Серед присутніх на святі - Берегині домашнього вогнища, невтомні трудівниці, скарбничі мудрості, храни-

тільки звичаїв і обрядів - **матері-героїні:**

- Костюченко Варвара Дмитрівна (с.м.Лосинівка);
- Парасюк Надія Михайлівна (с.м.Лосинівка);
- Зубок Марія Федорівна

(с.м.Лосинівка);

- Кручок Ніна Микитівна (с.м.Лосинівка);

- Мехед Парасковія Павлівна (с.м.Лосинівка);

- Руденко Ніна Степанівна (с.м.Лосинівка);

- Гавриляко Надія Іллівна (с.м.Лосинівка);

- Рябушиць Валентина Олександрівна (с.м.Лосинівка);

- Костюченко Галина Миколаївна (с.Терешківка);

- Самофал Тетяна Юріївна (с. Терешківка);

- Шило Анастасія Григорівна (с.Вікторівка);

- Решітько Катерина Миколаївна (с.Сальне);

- Снісаренко Ганна Павлівна (с.Сальне);

- Пішта Тетяна Василівна (с.Шатура);

- Дворська Парасковія Іллівна (с.Шатура);

- Савосько Ольга Прокопівна (с.Шатура);

та матері, які взяли на виховання в свої родини дітей:

- Кулик Валентина Миколаївна (с.м.Лосинівка);

- Карпенко Олена Михайлівна (с.м.Лосинівка);

- Росоха Людмила Василівна (с. Вікторівка);

Де живе твоя мати - там твій рід, родина, твоє коріння. Тож віддамо нашим ненькам свою шану і любов, щирість душ і доброту сердець.

Царице на сонячній троні, пошли їм не скарби, а щастя і долю. Щоб їх дні минали без смутку і болю. Даруй їм здоров'я, а їх рукам - силу. Щоб росли і виводили в

люди дітей. Щоб пишалися внуками і правнуками.

Яке це благо знати - що відкриє тобі двері батьківської хати - мати, стоїть гарна і лагідна в саду під вишнею - твоя мати.

Зі сцени пролунала народна мудрість: три біди є в людини: смерть, старість і погані діти. Старість неминуча, смерть неблаганна - перед нею не можна зачинити двері, а від поганих дітей не можна уберегтися, як і від вогню, бо це залежить не тільки від батьків, а й від самих дітей.

Де б ми не були, щоб ми не робили, мама назавжди освітить нам шлях ніжним серцем. У дні важкі і дні на щастя щедри - вона завжди з нами.

Микола БОРЩ

Лосинівський рій у складі переможців!

(РЕПОРТАЖ ІЗ РАЙОННОГО ЕТАПУ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ «СОКІЛ» («ДЖУРА»))

Ранок 9 травня у лісі (на території Галицької сільської ради) зустрів нас прохолодою. Він спохмурнів, чекаючи, яку погоду подарує йому небо - сонце чи дощ? Небо підозріло мовчало. Мабуть, і саме ще не могло прийняти остаточне рішення.

А ось лісу було байдуже до всього цього. Шумів легенький вітерець у верховітті струнких сосен. Пахло в повітрі торішнім листом і терпкими бруньками. Ніздрі почав лоскотати сивий димок. Він і вивів на центральну галявину.

Так ми - начальник відділу освіти, сім'ї, молоді та спорту Віктор Кільовий, фахівець фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи Оксана Талалаївська і я з'явилися на урочисту частину - відкриття районного етапу військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура»).

Біля Лосинівського куреня привітно. Охайно і чисто. Підходимо ближче. Вітаємося з керівниками рою, козаками й козачками.

- Як здоров'я дітей? - одразу ж запитує у лікаря Олега Ковалю начальника відділу освіти, сім'ї, молоді та спорту.

- І здоров'я, і настрої відмінні! - бадьоро відповідає той.

Цікавим оком оглядаю садибу рою. Вхід до неї оздоблено українськими рушниками. Неподалік знамено - «Нащадки козака Лося» та пам'ятні блакитно-жовті знамена України, на яких залишили свої підписи воїни-учасники АТО, що проживають у селищі.

Ліворуч, на столі, вироби декоративно-прикладного мистецтва. Василь Шевчун, керівник команди, пояснює: експонати виготовлені самими учнями. Вони як додаток до домашнього завдання «Добре діло».

У центрі садиби горить багаття. На триніжку казанок з водою. Ось-ось вода закипить, почнеться чаювання. А поки

що команда обсіла вогнище. Приємно в прохолодний ранок відчувати тепло. А можливо, для багатьох учасників гри така картина не суперечить їх романтичним уявленням.

- Це наш харчоблок, - підводить мене до окремої палатки керівник команди Ольга Опанасенко. Вона продовжує: тут продукти школярів і ті, що придбані за кошти громади.

- До військово-спортивної гри, - розповідає мені керівник команди Григорій Яременко, - готувалися серйозно. Вишкіл проходили вдома. До участі у грі залучили учнів старших класів. Сюди прибули перемогати.

Гра проходитиме два дні. У силі, вмінні, спритності, кмітливості та витривалості змагатимуться шість роїв району. В кожному рої - вісім учасників. Конкурсів і змагань, передбачених програмою, - десять. Як бачите, вільного часу для козаків і козачок обмаль. Кожна хвилина на вагу золота.

Конкурси та змагання обслуговуватиме колегія суддів, здебільшого, це учителі предмету - «Захист Вітчизни». Вони оцінюватимуть роботу роїв у конкурсах та підтримуватимуть їх власними настановами, особистим прикладом.

Урочисте шиккування роїв, присвячене відкриттю військово-спортивної гри «Сокіл» («Джура»), відбулося вчасно.

Право підняти державний прапор України надається минулорічному переможцю - Великокошлівському рою.

З вітальним словом до учасників гри звертається заступник голови Ніжинської РДА з гуманітарних питань Оксана Мелашенко. Вона зазначає, що цьогогорічна військово-спортивна гра «Сокіл» («Джура») є знаковою, бо проводиться у День Перемоги. Сьогодні нащадки славних дідів і прадідів, які проливали кров на фронтах тієї далекої війни, тут. Війна для українців не лише пам'ять. Вона - реальність нашого часу.

Воїни світла захищають суверенітет і незалежність України на Сході. Виступаючи переконана, що юні козаки і козачки здатні в майбутньому стати на захист рідної Вітчизни.

Маленька перерва. І юні нащадки козацького роду у вирі боротьби за перемогу.

- Маємо перший успіх! - сповіщає нам суддя зі стрільби. - Найкращі результати поки що в лосинівчан - Максима Коробки і Оксани Фрунзе.

З цією приємною новиною покидаємо рій.

Наступного дня, 10 травня, у телефонному режимі спілкуюся з керівником команди Григорієм Яременком.

- Учора у другій половині дня, - повідомляє він, - пішов дощ. Це вплинуло на графік проведення гри. На ранок погода нормалізувалася. Команди продовжили боротьбу.

Лосинівський рій виступив успішно. У конкурсах посів такі місця:

Творчо-мистецтвий конкурс «Ватра» («Слава героям») - 3 місце
Інтелектуальний конкурс «Відун» - 5 місце.

Конкурс звітів про виконання домашнього завдання «Добре діло» - 5 місце.

Силі змагання «Штовхання гирі» - 1 місце.

Конкурс «Туристсько-спортивна смуга перешкод» - 2 місце.

Конкурс строю та пісні «Впоряд» - 2 місце.

Конкурс «Стрільба» - 4 місце.

Змагання «Пластун» - 2 місце.

Конкурс «Таборування» - 3 місце.

Конкурс «Рятівник» (надання першої долікарської допомоги) - 1 місце.

Загальна сума балів - 27.

Під час змагань учасники відчули справжній запал та волю до перемоги. У загальному підсумку кращими із кращих стали рої: Великокошлівської (I місце), Лосинівської (II місце) та Безуглівської (III місце) шкіл.

Закриваючи районний етап гри, присутніх привітали голова районної ради Олег Бузун, заступник голови Ніжинської РДА Оксана Мелашенко.

Учасники та переможці районних змагань були нагороджені дипломами та цінними подарунками.

Микола БОРЩ

Катерина Іванівна Кубрак прийняла долю, яка їй судилася

Катерина Іванівна Кубрак тут проживає? – запитує заклопотаного ремонтю автівки чоловіка.

- Тут, - миттєво лунає відповідь.

- Я хочу написати про неї нарис. Її про це повідомляли, - продовжую я.

- Тоді заходь у двір. Мати, здається, на город пішла подивитися.

Чоловік уважно обвів мене поглядом:

- Вибачай, що на ти. Ми, здається, ровесники. Я - Володя, її син.

Подвір'я Кубраків звичайне, сільське. Тільки на стіні хати прикріплена меморіальна дошка. Уважно вчитуюся у скупі рядки її змісту. «У цьому будинку проживав Кубрак Віталій Петрович. Виконуючи обов'язок військової служби у військовій частині 5116 м. Москви, загинув 28.09.1980 р. Посмертно нагороджений орденом Червоної Зірки».

Оговтуюсь на жіночий голос. Мені назустріч на милицях наближається літня жінка із сумними очима. Зачувши від сина про прибулого гостя, вона похвваїшала. Щось добре й іскристе зблиснуло у її очах.

- Заходьте до хати? – привітно запросила мене.

Деякі хвилини – і ми один проти одного. Катерина Іванівна і я – уважний слухач історії її життя.

Народилася Катерина Іванівна напередодні війни.

Коли ж почалася війна, батько пішов на фронт. У матері на руках лишилося троє діток. Катя найстарша, два рочки їй тоді виповнилось. Що то за часи для сім'ї були, годі й згадувати. Як хотілося щастя! Щоб воно хоча б на мить закружляло над родиною. Хоча б сонячним промінчиком заглянуло в оселю убитих горем її мешканців. Не довелося його

зом ворога били, як у нього на очах вірний товариш підірвався на ворожій міні. Вказував, де можуть могилу його знайти.

Так закінчилася для родини одна війна, а почалася інша – за виживання. Згадує Катерина Іванівна і голодні післявоєнні роки. Як змушена була мамі допомагати в усьому – і по господарству, і менших братиків доглядати. Мама тоді в ланці працювала. Рано-вранці йшла на роботу, запізно поверталася. Утомлена, виснажена. Дивилася на них, дітей своїх, і Бога молила, щоб дав їм здоров'я і щастя в житті.

У чотирнадцять років Катя вже працювала в ланці. Мама норму на двох взяла. З тих пір трудова біографія дівчини розширювалася. Доїла корів. По п'ятнадцять вдень. І все вручну. Знала і тваринництво, і ланку. До праці була беручкою, тому й ходила в передовиках, депутатом сільської ради обиралася. На колгоспному подвір'ї познайомилася і з Петром. Що то за парубок був! Тільки-но з армії повернувся. Бадьорий, усміхнений, здоров'я у тілі аж вигравало. У вісімнадцять років вийшла за нього заміж. Жили у мирі й злагоді. Двох синів народила – Віталія і Володю. Здавалося, ось же воно – щастя! Хапай його, тримай. Не судилося. Не поглянуло щастя на родину Кубраків. Не подружилось з нею. Клята доля розпорядилася по-своєму. Трагічно загинув Петро Михайлович, і черговий раз Катерина Іванівна відчула безвихідь, нужду і поневіряння. І це у двадцять вісім років!

Жила з мамою. Разом долали труднощі, перемагали голод і холод. Чим міг допомагав рідний брат Михайло, хоча і в нього аж четверо дітей було. Був і брат Микола. Та він пішов служити в армію. Додому не повернувся. У Росії знайшов місце роботи, завів сім'ю.

Непомітно розповідь Катерини Іванівни підійшла і до дітей.

Віктор, старший, закінчив Лоснівську десятирічку. По закінченню школи лишився в селі. Виділив йому колгосп маленького трактора, на ньому і працював. Робота в руках хлопця сперечалася. Сумління теж не треба було позичати. Та потягнуло чомусь до міста. Влаштувався фрезерувальником на завод. І на цій роботі проявив себе. За ударну працю нагороджувався грамотами підприємства. А коли йшов до армії, завод виділив йому кошти на випроводжання.

Згадуючи це, очі Катерини Іванівни наповнюються сльозами.

- Перед випроводжанням, - тихо зізнається мені, - пішов до могили батька. Щоб попрощатися. І досі не розумію, чому так зробив? Невже тоді відчував щось недобре?

Армія забрала Віталія від матері назавжди.

З тих пір доля Катерини Іванівни розірвана на дві частини по-живому, по самому серцю: до 1980 року і після. І світ не хитнувся, і життя триває – тільки її старшого сина немає.

Вітя писав додому листи. Стільки в них юначого завзяття було, максималізму, мрій...

Тільки повернувшись додому, запевняв матір, неодмінно поставлю новий паркан. Весілля таке справлю, що все село до вго пам'ятатиме! Говорив про це щиро і відкрито, бо мав працюючі руки, незрадливе кохання у серці.

Та згодом листи від сина перестали надходити. «Що з ним? – б'ється материнське

серце. - Чому мовчить?»

Не було щастя у Катерини Іванівни в дитинстві, в юності, не з'явилося воно й пізніше. А заповнило його знову кляте горе.

На подвір'ї Кубраків з'явилися люди у військовій формі, і горе так розправило крила, що життя для жінки потьмарилося, втратило свій сенс. «При виконанні бойового завдання ваш син, Кубрак Віталій Петрович, загинув смертю хоробрих...», - повідомили.

Коли відбувалися похорони сина, коли лунав салют на його честь – не чула, нічого не бачила. Все

було ніби в якомусь мороці. До цього незнайомому і небаченому.

Який же подвиг здійснив Віталій Кубрак у 1980 році?

Пожежна військова частина, в якій служив юнак, була піднята по тривозі. Перед нею поставлено складне завдання – швидко упоратися із виниклою пожежею. Хоробрі солдати-вогнеборці кинулися у вогняне горнило і вийшли з нього переможцями. Перемогу над вогнем святкував і солдат Кубрак. Та під час виконання завдання він лишив у палаючому приміщенні важливу деталь пожежного механізму. Змушений був повернутися, щоб відшукати її. І в цей момент на нього звалилося перекриття. Урятуватися не пощастило.

Після трагічної загибелі сина Катерина Іванівна змінилася. Не було і дня, щоб не ходила на синову могилу. Ні хуртовина, ні спека, ні дощ не зупиняли її. Такого в Богданівці не бачили і довго не могли до цього звикнути. «Не терзай себе так», - жаліли старші за віком. Вона погоджувалася, дякувала за співчуття, але ж наступного дня, причепурившись, знову спішила до Віталія. Поставити квіти, прикрити та поділитися своїми думками. Це вже зараз роки та горе зігнули її, без милиць важко ходити по двору. А тоді...

Продовжила працювати, але робота не слухалася рук. А після п'ятдесяти почалися серйозні проблеми зі здоров'ям, перенесла ряд операцій.

Про Володю, меншого сина, теж згадала. Коли прийшов час йому йти до армії – постановила твердо: не пущу. Хай би там що не було. Син не послунав матері. Як так можна, усі ровесники його йдуть служити, а я – ні? І пішов. І відслужив. Повернувся додому. Жив, працював. Ось і зараз з дружиною та сином, який нещодавно теж з армії повернувся, господарство ведуть. І техніку власну мають, і дві корови годують... Єднає родину Володі мати. На її безмірну турботу, щирі хвилювання, самовіддану любов і Володя, і його дружина, і внучок відповідають тим же.

Ми сидимо з Катериною Іванівною і розглядаємо численні фотографії. Тихим, лагідним голосом вона розповідає, хто і коли на них знятий. «Ось Віталій, - показує. - Шкільна фотографія. А це ось – Віталій на службі». Скільки б щастя синок приніс матері, якби повернувся! Скільки б її надії і сподівань виправдав!

Коли прощався із Катериною Іванівною, підійшов і Володя. Є проблема, - серйозно звернувся до мене. - Допоможи зрушити її з мертвої точки. Схвилюваний чоловік продовжив. - Недавно по нашій вулиці замінили стару електромережу на нову. Тепер уся вулиця з новою електрикою, крім нас. Чи навмисне так зробили? Багатьом мій норов не до душі приходить. Чи не вистачило дроту? Відповіді не знайду. Вулицю нашу назвали на честь мого брата, а про те, щоб подбати про освітлення для його родини - забули.

Я пообіцяв Володі, що обов'язково порушу цю тему у своєму нарисі. Дума, що зацікавлені особи, прочитавши ці рядки, знайдуть можливість допомогти родині Кубраків.

Вулиця імені Віталія Кубрака зараз у білому цвіті. Весна з кожним днем заявляє про себе все більше й більше, перетворюючи наше життя на ідилію.

Хай же і наша вдячність квітне білим цвітом над тими матерями, які в нелегку годину випробувань до кінця виконали свій материнський обов'язок і зберегли чесне ім'я – Людини!

Микола БОРЩ

У цьому будинку проживав
Кубрак
Віталій Петрович

Виконуючи обов'язок військової служби у військовій частині 5116 м. Москви, загинув 28.09.1980 р. Посмертно нагороджений Орденом Червоної Зірки

побачити. Не таке воно було в ті доленосні часи, щоб по селянських оселях жирувати.

Листів від батька не отримували. Жили в повному невіданні. Що з ним? Де він? Як він? Лишалася лише гадати і чекати на повернення. Не повернувся... Під самий кінець війни прийшла похоронка. Одержали її – і зацікавили від горя. Бо як бути родині без годувальника? Що робити? На що виживати? Відповіді на ці питання важко було знайти.

Слідом за похоронкою у хату й лист. Від бойового побратима батька. Розповідав він про те, як ра-

Даруйте один одному вишиті сорочки!

Чи не єдиним національним атрибутом, що з роками не втрачає актуальності, є вишита сорочка. Вишиванку одягають і на свята, і під джинси у будень.

Українська вишиванка є одним з небагатьох національних брендів, відомих в усьому світі. Сьогодні вважається престижним носити вишиту сорочку, віднайдену у запиленій прабабусиній скрині. Найкращою вважається вишита сорочка не на красивому шифоні чи шовку, а, як і в давнину, на конопляному чи лляному полотні. Предки знали, що саме ці

природні полотна мають такі ефірні олії, що захищають жіночу утробу від шкідливого атмосферного впливу і виводять із тіла усіляке зло. І навпаки, все штучне веде до штучності в організмі.

Крім цього, у вишиванці закодовано потужний дух народу, його співосприймання. Через віки, тисячоліття долинає до нас співуча мелодія народних орнаментів, призначених не лише для очей, а й для розуму та почуттів.

У давніх орнаментах ніколи не буває жодної зайвої лінії,

кожна рисочка має своє певне значення. Глибокий зміст та особливі магічні властивості мають орнаменти, які вишивали на грудях, руках, подолі. До речі, в українській народній вишивці, окрім відомих хрестика та гладі, використовується майже сотня технік, кожна з яких несе свою інформацію.

А ще колись сорочкою обгортали новонароджене немовля, її вишивали для весілля, для першої борозни, на смерть.

Найкращим подарунком була і залишається вишита сорочка. Вона приносить позитивні емоції і відчуття єднання з автентичними скарбами пращурів.

**ВІДДІЛ ОСВІТИ
СІМ'Ї, МОЛОДІ ТА
СПОРТУ**

ПРЕЗЕНТУВАЛИ КОРЕКЦІЙНУ ПРОГРАМУ

її. Таким чином виходить спільна історія. У моєму дитинстві стільки тих історій було, хоч греблю ними гати. Не можу із впевненістю заявити, що вони претендували на вихованість та інші моральні чесноти. А що їх безліч було – це – точно. І зараз, зустрічаючись із друзями-однокурсниками, згадуємо їх. Сміх, емоції, враження... Не забуваються історії, бо ніхто не відміняв і дитинства.

І нитка із вправи «Ниткографія» для мене як доля кожної людини. Зумієш її розкласти, а потім витягнути із щільно складеного надвое аркуша паперу, такий матимеш і малюнок. Все, як і в житті.

А тепер дихальні вправи і серйозніше до теми.

Кожна людина, яка б вона не була – фізично здорова чи не дуже, а то й з особливими фізичними потребами (зараз і цей термін поступово входить у наше життя) має право на дитинство. Тому корекційна програма лосинівських педагогів, яка адресована саме цій категорії дітей – з особливими освітніми потребами – життєва, важлива, необхідна. Наберусь сміливості заявити – новаторська. Подібних в нашій області ще немає.

Проблема дітей «з діагнозом» існує. Держава не закриває на це очі, не відсторонюється від неї. Створюються центри інклюзивного навчання. З'являються першопрохідці у цій науковій галузі. І це правильно. Так і мусить бути. Кожна дитина з особливими освітніми потребами повинна стати повноправним членом учнівського колективу, пізнавати себе в науках, удосконалюватися, мріяти, складати плани на майбутнє. І допомагати їм в цьому повинні ми – батьки, педагоги, учні.

За результатами досліджень багатьох науковців, – стверджують автори програми – дітям з освітніми потребами в більшості випадків притаманна висока тривожність. Це заважає повноцінному психофізичному розвитку дитини, негативно позначається на сфері її спілкування і провідній діяльності, сприяє появі психосоматичних проблем.

Тому й постало в лосинівській школі питання про створення програми, яка б враховувала вади дитини та надала їй психолого-педагогічну допомогу, допомогла в успішній адаптації до колективу, розкрила здібності, реалізувала особистісні потреби.

Корекційна програма має тематичні блоки. Серед них – розвиток навичок соціальної взаємодії; розвиток навичок самоконтролю, самосвідомості, підвищення самооцінки; корекція емоційно-афективної сфери; психоемоційна розкутість, розвиток психомоторики.

Кожен тематичний блок включає ряд занять.

Програма враховує діагнози дітей, передбачає розвиток духовної активності і психомоторної координації.

Апробація програми проводилася раніше. Провідною ідеєю корекційно-розвивальних занять, що ввійшли до програми, було злиття двох видів діяльності – навчальної та ігрової. Досить ефективними виявилися і творчі завдання та вправи, пов'язані із художньою діяльністю. Зі стану замкненості та ізоляції дітей допомагали вивести музичні твори.

Практичний психолог Неля Шевчун та соціальний педагог Жанна Лаврінець впевнені, що корекційна програма поліпшить психічний стан дітей із особливими освітніми проблемами. Що ці діти стануть більш відкритими до соціального оточення, виявлятимуть більший інтерес до навчання і спілкування. Знання, отримані в школі, допоможуть їм почуватися більш захищеними і впевненими.

Микола БОРЩ

Честь і слава лосинівчанам за героїчний вчинок!

Про подію, яка сталася у Лосинівці 4 травня, одразу ж заговорив Інтернет. У скупих рядках повідомлень можна було прочитати таке: о 18 год. 30 хв. на території непрацюючого підприємства «Агротехсервіс» у смісті із залишками паливно-мастильних матеріалів впали двоє дітей братів-близнюків, 2013 року народження. Місцеві жителі швидко зорієнтувалися і витягли хлопців на поверхню. Карета швидкої допомоги доставила їх до Ніжинської центральної районної лікарні.

Як вдалося з'ясувати детальніше, 29-річна місцева мешканка прогулювалася зі своїми 6-річними синами-близнюками на території підприємства «Агротехсервіс». Раптово жінка почула крик одного зі своїх дітей. Побігла на голос та побачила, що хлопчик провалився до ями з залишками мазуту. Не зволікаючи, мати стрибнула вниз, щоб врятувати сина. Проте інший малюк не став чекати та теж стрибнув у яму, де вже знаходились мама та його братик.

Історія сумна і шокує. Трагедія ось-ось мала статися. Вона здавалася невідворотною. Життя і матері, і її діток висіло на волосинці. І вона-таки витримала. Всі лишилися живі-здорові. Доля була милостивою до нещасних людей.

Хто ж ті місцеві жителі, які за інформацією Інтернету, зорієнтувалися і витягли дітей на поверхню?

Лідія Віталіївна Петрик згадує: того дня порядкувала на городі. Раптом чую – ніби неподалік доноситься благаючий крик про допомогу. Чи не причулося. Прислухаюся, ні! Таки хтось хриплим голосом зве. Кинула роботу і негайно на підприємство. Біля вкопаної у землю цистерни зупинилася і ледь не знепритомніла. Видовище вражало. З горловини цистерни виглядала частинка тіла малюка. Крики ж з цистерни продовжувалися. Не роздумуючи, кинулася до ями. Малюка витягла. У цистерні ж жінка по груди у мазуті, у неї на руках ще одне мале. Що робити? Як бути? До дитини дотягнутися не можу. Що не робила, як не старалася – не виходить. Чисто випадково рука доторкнулася кишені. Нащупала щось тверде. Згадала – мобілка. Тремтливими руками телефоную брату – Сергію Баклану. Кидай все і швидше до «Агросервісу». Не відхрестився, не відмахнувся, одразу прибув на місце пригоди. З ним – Степан Ременюк, його товариш. І допомогли. Витягли нещасних з цистерни. Врятували їм життя.

Уже згодом з'явилася швидка допомога, пожежники...

Начебто й усе розповів, а якийсь неспокій ніяк не уляжеться в мені. Можливо, не дає спокою картина – мати по шию у мазуті з нещасним дитям на руках. Постає й питання: чия клята рука відірвала кришку від горловини тієї цистерни, створивши таким чином небезпечну ситуацію? Багато й інших запитань виникає. Та паралельно постають образи простих сільських людей – Лідії Віталіївни Петрик, її брата – Сергія Баклана, Степана Ременюка. Що керувало нашими односельцями у тій ситуації? Відповідь закладається одразу ж – небайдужість. Чужа біда стала їхньою бідою. У тій ситуації вони виявили найкращі людські риси. Здатні були пожертвувати своїм життям заради життя ближніх. Це люди з великої букви. Честь і слава їм за героїчний вчинок!

Микола БОРЩ

Про напрацювання з інклюзивного навчання лосинівських педагогів – практичного психолога Нелі Шевчун та соціального педагога Жанни Лаврінець я чув давно. Ближче ознайомитися з роботою виникло бажання, коли одержав інформацію, що педагоги презентували свою корекційну програму «Подолання тривожності у дітей з особливими освітніми потребами» на творчій майстерні «Грані майстерності» в Чернігові.

І ось нагода трапилася. Неля Григорівна і Жанна Віталіївна презентували свою роботу і перед педагогами Лосинівської громади. Серед учасників заходу був і я.

Як і всі присутні, таких було більше 20 педагогів, виконую перше завдання – «Мій Всесвіт». На аркуші паперу малюю коло. Всередині кола – планету. Вона моя. Простір навколо неї заповнюю зірками і кометами. Що вони означають? Кожне космічне тіло – мої здібності, уподобання, мрії, спогади і т.д. і т.п. Хочеш не хочеш, відчуваю – доведеться зануритися в дитинство. Згадати його хоча б окремі епізоди.

Чи був я здібним? Здається, так. У ті часи ми всі чимось вирізнялися... Чи мав уподобання? Ого, скільки завгодно. Після школи, іноді забувши перекусити, летів птахом-соколом на стадіон. Ганяв шкіряного м'яча допізна, потім повертався додому утомлений, брудний, як сажотрус, увесь у синцях, порваному одязі і взутті, але переможець. Чи мріяв я тоді? О, це так! Мріяв про те, щоб скоріш підходили до фіналу ті клятві уроки і починалися літні канікули. Коли ж вони наставали – вихором уривався в літо. Чи мав я спогади? А як же без них? Як красне літо-літєчко провів, згадував. Тоді в мене голова була схожа на саме сонце, тіло на шоколад, руки на крила, а босі ноги на цеглини. Ось такі мої дитячі спогади!

У завданні стоїть прохання: поділитися своїм Всесвітом з товаришем. Ділюся ним з тобою, читачу!

Вправа «Диво» дає мені в руки чарівну паличку. Обведи нею навкіл голови і задумай бажання, – пропонує вона, – неодмінно збудеться. Бажання я загадав, і воно-таки збулося. Бо знову вже в дитинстві, і моя дитяча рука виводить розкішне дерево. У школі малювати я любив. Малював на папері, на партах, на піджаках товаришів, на парканах. А яким деревом хотів бути? Не пам'ятаю. Можливо, дубом. Хотілося бути сильнішим від усіх. Бо були в нашому класі хлопці, проти яких не варто було розмахувати кулаками. Ймовірність заробити фінгала під оком була велика. Хоча були й слабші від мене. Та уже тоді розумів, що на силу завжди знайдеться інша сила. Що справжня сила людини – в дружбі. Тож друзів старався мати багато. І таки мав їх.

А ось птахом хотілося стати. Цього не приховую. Навіть у снах літав. А ті сни ще й кольоровими були. Хіба не в казці тоді жив?!

Дерево до дерева – то вже й гай. Наш клас був таким гаєм. Пам'ятаю в ньому кожне деревце, тобто друзів-товаришів своїх. Що з ними зараз? Одним люті буревії переламали стебла життя, інші, дякуючи міцному корінню, живуть і нині. Їм тільки здоров'я і щастя бажаю.

Наступна вправа – «Склади історію» – розрахована на експромт. Хтось першим починає історію, інший продовжує

ЦЬОГО року, на 33-ю річницю Чорнобильської трагедії, лосинівчани мали змогу ознайомитися із колажем «Лосинівка. Ліквідатори аварії на ЧАЕС». Його автор – наш земляк, науковець з Ніжина Віктор Литовченко. Автор попрацював на славу. Провів клопітку і, безперечно, фінансово затратну роботу. І все для того, щоб відновити і зміцнити історичну пам'ять про страшне лихоліття – аварію на Чорнобильській АЕС, про мужніх односельчан, які приборкували мирний атом.

Хто достеменно знає, що саме вони здійснили справжній подвиг? І чим нам загрожує недостатньо шанобливе ставлення до проблем «мирного атому»?

Жоден учасник мітингу-реквієму, який відбувся напередодні сумної дати, не оминув колаж.

Молоді покоління, уважно розглядаючи фотографії учасників аварії, матеріали про них, дізнавалися щось нове. Хтось щось відчував, щось зрозумів важливе для себе. Можливо, для того, аби стати трохи інакшим, відповідальнішим у своєму нинішньому житті. Й майбутньому.

Чорнобильцям же від перегляду боліло своє. Вони у квітні 1986 року заступили на вахту в боротьбі з невидимою диявольською силою. Перед їх

очима поставали безлюдні вулиці Прип'яті, кинуті школи, будинки, дитячі садки, що застигли, колючий дріт зони. Отой «рудий ліс» - заражені мертві дерева. Загублені землі, радіаційні хмари...

Уважно розглядав роботу Віктора Петровича і я. Конкретна думка одразу ж закралася в голову: а чи ми абсолютно безпечені від нових «витівок» Чорнобиля? Чи під силу нам упоратися з майбутнім? Чи стане квітнева трагедія для нас уроком лиха? Адже Чорнобиль починався задовго до аварії – Чорнобиль наших душ. Скільки в нас тих техногенних небезпек, які можуть підстерігати? І чи можна сказати, що вибухи під Ічнею – це крапка. Це три крапки...

Як швидко летить час – ось уже й 33-я річниця Чорнобильської трагедії.

33 роки смертоносна пилюка з ядерної печі покриває будівлі, поля, ліси. Цвітом скорботи і суму зацвітають чорнобильські сади. 33 роки, що розділяють долю людей на «до» і «після» – до 26 квітня 1986 року й після нього. Цим частинам українці навіть дали назву – два кольори часу.

У 2006 році в Лосинівці на честь чорнобильців встановили пам'ятний знак. Будували спільними зусиллями: коштами з районного та селищного бюджетів, за гроші самих ліквідаторів та інших мешканців Лосинівки. Біля нього в день скорботної дати відбуваються мітинги-реквієми. Починаються вони з поминальної літургії, яку проводить місцевий священослужитель отець Олег Гуга. Живим же адресуються слова вдячності від очільників району і Лосинівської громади.

На колажі Віктора Литовченка майже всі лосинівчани – ліквідатори аварії на Чорнобильській АЕС. Це люди різних професій, різного віку. Біда їх

об'єднала і поставила у життєвому паспорті прописку – «чорнобильець». Для нас ці люди – ангели-охоронці, які подарували нам життя. Тож, пам'ятаючи їх, знаймо – вони серед нас. Будьмо ж чуйними, добрими у ставленні до них. Будьмо людьми. Скрашуймо наше життя своїм теплом, ласкою, усмішкою, випромінюймо зі своїх сердець лише добро, побажаймо один одному щастя.

Микола БОРЩ

Пам'ять про героя-танкіста і нині жива!

Директор Сальненської школи, історик та краєзнавець Надія Миколаївна Калініченко хвалиться мені новиною: син Ігор працював в архіві, переслав інформацію про земляка-фронтовика. Якщо хочете – можете ознайомитися.

Ось так копія нагородного листа офіцера-танкіста Павла Федоровича Слісаренка (скільки їх у мужнього земляка було!) опинилася у мене на столі.

Вдумливо читаю, перечитую цей безцінний фронтовий раритет і якимось абстрактним відчуттям відстані охоплює мій розум. Рівно 75 років виповнюється позовклому від часу вісники з минулого в цьому році. Пам'ятці доблесті і звитяги. Ратного подвигу.

Як тут можна без хвилювання і емоцій обійтися?! При першому доторку до нього відчуваю щем у серці, душевний неспокій і град думок.

Війна не закінчилася. Люта Велика Вітчизняна, якій уже дали й нове ймення – Друга світова – ще й досі у нашій пам'яті. Час від часу нагадує про себе знайденими снарядями, листами, похоронками... І ось такими – нагородними листами.

Капітан танкових військ Павло Федорович Слісаренко вижив у горнилі Другої світової. Повернувся додому. Працював у школі вчителем фізкультури. Усі знали, що він – воїн-фронтовик. Але бувалий офіцер не особливо рекламував себе та свій героїзм. Чи від скромності, чи просто не хотів згадувати те лихоліття. Мирні ж часи настали. А той, хто згадає минуле, як говорять, не має майбутнього. До 1970-х років сім'я Слісаренків проживала в Сальному, а потім вибула. Куди? Сільські старожили про це не знають.

Поступово ім'я учителя-фронтовика Слісаренка призабулося. Та не дали йому остаточно згаснути сальненські краєзнавці – Надія Калініченко та її син Ігор, успішний юрист, що нині живе і працює в Києві. Дякуючи їм, і читаємо факти із бойової біографії офіцера-земляка. Скупі, але такі промовисті вони.

Народився у селі Сальне в 1914 році. З 1936 року у Червоній армії. Закінчив військове училище. На плечах з'явилися погони молодшого лейтенанта. З

тих пір пов'язав життя з танковими військами. У роки війни опанував новий танк Т-34 і до кінця війни воював лише на цій машині. У 1942 році – на Брянському та Сталінградському фронтах, у 1943 році – Центральному, у 1944 – ому – на 1-ому Українському. Це не дивно. Танкові з'єднання, як головну ударну силу сухопутних військ, систематично передислоковували на різні fronti, де намічався успіх, тобто наступ або прорив. У цьому ж 1944-ому представлений до високої нагороди – ордена Олександра Невського. Про це і йдеться у нагородному листі.

Що це за орден – Олександра Невського? За які заслуги ним нагороджували воїнів? Про це дізнаюся з енциклопедії: нагороджували радянських воїнів за умілі дії під час військових операцій, грамотне оперативне керівництво, винахідливість у конкретних військових операціях.

Під це визначення потрапив і героїчний вчинок командира танкової роти другого танкового батальйону четвертого танкового корпусу Слісаренка.

Під час проведення тактичної операції він прийняв єдино правильне рішення у тій ситуації, яка склалася: обійти укріплений фашистами населений пункт з флангів і захопити його зненацька. Операція була проведена блискавично і бездоганно, і ворог без опору склав зброю.

На війні – як на війні. Навіть максимальна обережність та обачність не гарантують від трагедії. Особливо на передньому краї.

Та чи про це думав тоді танкіст-офіцер? Якби був зараз з нами – розповів, як громив армію Паулюса під Сталінградом. Як його танкова рота надавала своєчасну допомогу піхоті. Про отримане бойове хрещення у запеклих боях на Курській дузі. Як у цих виснажливих боях вперше зустрівся з важким німецьким танком «Тигр». Про те, як не один раз через лок вибирався з палаючого танка. Про поранення і лікування у шпиталі (мав чотири поранення, два з яких були вкрай важкими). І про Берлінську операцію, коли відчували загрозу з боку «фаустників», теж згадав би. А ще не оминув би: за які бойові подвиги

одержав ордени Червоної Зірки і Бойового Червоного Прапора.

Нині окремі знавці історії дорікають солдатам війни. Мовляв, і думали не так, і воювати не вміли. Важко про таке чути і читати. А особливо, коли серцем і душею прикипаєш до даного історичного документа, який дозволяє перенестися у те лихоліття. Перед очима постають запеклі бої, лави атакуючих, серед яких і танкісти роти Слісаренка.

А ще сум і біль закрадається у свідомість: скільки ж їх не повернулося з війни? І бачу вдалині обеліск із сірого каменю. Узимку люди промітають із каменя сніг, а з настанням весни кладуть квіти біля його підніжжя. Золоті кульбаби, червоні маки, сині волошки, палкі жоржини і свіжі айстри лягають на камінь свідченням неминаючої людської любові і вдячності загиблим за їх подвиг.

Офіцер-танкіст Павло Федорович Слісаренко вижив у тому лихолітті. 74 роки тому повернувся у рідне село Сальне. З любов'ю і бажанням взявся за педагогічну роботу. Працював із мрією про мирне голубе небо і бажанням бути корисним людям.

Честь і слава герою-земляку за його ратний подвиг!

Микола БОРЩ

Для Михайла Кравця праця була внутрішньою потребою!

Михайла Степановича Кравця в останні роки життя все частіше бачили на пасіці. Для нього це був особливо цінний, особливо чудовий куточок природи. Недоторканий і заповідний.

Коли весна ставала всевладною хазяйкою, він з'являвся в саду, де стояла його пасіка, і турботливо брався до роботи.

Гули вулики бджолиним глухим гуком, неначе вони закопані десь під землю. В вічках жваво лазили божжі комахи. Косе проміння пропихалося між яблунями й ніби запалювало зелену траву, вулики, ще й обливало все довкіль червонястим світлом.

Легко ставало у Михайла Кравця на душі від такого видовища, і радість просилася до серця. Забувалося і лихо, і всі страхоття, пережиті ще зовсім недавно.

Не те вже й небо бачилося старенькому чоловікові. Не грізним з вогненними стрілами, не оповитим димами і спалахами війни, а глибоким й прозорим. Воно вабило до себе тихою, ніжною ласкою, щедро зливаючи на землю розсипи співучого срібла. Таким воно було, коли повернувся додому. Не змінилося, коли очолив районний відділ культури.

А у 1963 році, коли був обраний на посаду голови виконкому Лосинівської селищної ради, на цьому небі повисли незримі струни – і дзвеніли, і співали, утверджуючи право на щастя жити і його, і лосинівчан.

Михайло Степанович Кравець народився у 1920 році в Лосинівці. Що то за часи були для селища? Їх можна охарактеризувати кількома реченнями: йшла класова боротьба на селі. Утверджувалася нова радянська влада.

З самого дитинства увійшла у свідомість хлопця свята нехитра батьківська педагогіка відкриття добра в людях, вічних і живих понять: хліб, праця, батьківщина. Пам'ять увібрала в себе колективізацію, зародження колгоспів. На 1930-1932 роки їх у Лосинівці було ажвісім. Машинно-тракторну станцію, яка притягувала своїми «сталевими кіними», що докорінно змінювали сільськогосподарське обличчя селища.

Лютим тавром вдарив по Лосинівці голодомор. Сім'я Кравців вижила, перенісши нелюдські випробування долі. Як не дивно, але саме тоді у Михайлика зародилася велика любов до музики. Вабили до себе музичні інструменти. Він розумів, що не до них було батькам у ту лиху годину. Але утриматися не міг. Одного разу терпець увірвався: «Татку, - звернувся благальним голосом до самої рідної людини, - купіть мені мандоліну?». Уявляєте, яка в ту хвилину могла послідувати реакція від батька?! Але нічого фатального не сталося. Батько промовчав, а пізніше все ж таки мандоліну для сина придбав. З тих пір і до кінця життя Михайла Степановича супроводжували струнні музичні інструменти, багатьма з яких володів досконало. А ще в ті часи він привчив себе шанувати хліб. Пам'ятав, що жменька дорожнього зерна часто рятувала життя людини від голодної смерті.

Жага до знань привела юнака до Запорізького машинобудівного інституту. Це сталося у 1938 році. Хотів хлопець вивчитися на інженера, мав для цього і знання, і прагнення. Та у світлі мрії втрутилася... війна. Лиха і жорстока. Не на життя, а на смерть. Хто знав? Хто сподівався на таке? Адже Сталін запевняв свій народ, що її, війни, найближчими роками не буде. Що таким чином Радянський Союз виграє час. Зуміє переозброїтися. І тоді ніякий ворог держав не буде страшний. Та не так вийшло, як сподівалося. Сталінська помилка дорого коштувала. Втратою територій, мільйонами людських жертв. Нелюдські зусилля потребувалися, щоб вистояти. А потім перейти в наступ. Радянські воїни розгромили фашистські полчища під Москвою, Сталінградом і Ленінградом, на Кавказі, завдали ворогові нищівних ударів на Курській дузі, Правобережній Україні та в Білорусії, у ряді важливих стратегічних операцій та Берлінській операції.

Михайло Степанович рвався у бій. Його візцями вже встигли стати повітряні червонозорі соколи Покришкін, Кожедуб..., які палили ворога вогнем своєї зброї, своєї ненависті.

Сміливі, відважні, самовіддані, кмітливі – саме такими їх бачила країна. І курсант Качинської авіаційної школи Михайло Кравець теж. Хотілося бути, як вони – безстрашним, грізним, поміркованим, тонким у розрахунках, невтомним, щедрим у дружбі. Мати своє бойове щастя. Свій характер, знання справи, майстерність. Переконання, що він переможе і залишиться живим, пройшовши через тисячу смертей на тій великій і страшній, тривалій і жорсткій війні.

У 1945 році закінчив авіаційну школу з відзнакою. І сталося це саме в той час, коли над рейхстагом, як символ перемоги і торжества справедливості, замайорів червоний прапор.

Так закінчилася війна і для країни, і для старшого сержанта Михайла Кравця, якому доля вже тоді провістила не кар'єру військового, а дорогу додому. В Лосинівку. І він повернувся. Щоб назавжди пов'язати з селищем своє життя.

У 1946 році Михайло Степанович був призначений директором Лосинівського будинку культури, а в 1953 році – очолював районний відділ культури.

У повоєнні часи на території Лосинівки розташовувалося три заклади клубного типу, серед яких Лосинівський райвідділ культури, Будинок культури та сільський клуб.

Заклади клубного типу відігравали чи не найважливішу роль у культурно-освітній сфері села. Вони були місцем проведення різноманітних вистав, концертів, виступів художньої самодіяльності, агіткульбригад, тематичних вечорів, доповідної, гурткової роботи тощо. Саме в Будинку культури або клубі селяни мали можливість розбавити повсякденні робочі будні культурними заходами та відволіктися від постійної завантаженості тяжкою сільською працею.

Однією із найпоширеніших форм культурно-освітньої роботи на селі даного періоду були різноманітні гуртки, які створювалися при клубах із урахуванням інтересів колгоспників. Заняття в них, як і вся клубна робота, проводилися безкоштовно. Основною метою гуртків було поглиблення масово-політичної роботи та задоволення духовних запитів сільського населення. Найефективніше гурткова робота проходила у Лосинівському райвідділі культури, де для потреб гуртків на 1954 р. було виділено 3 кімнати. Через два роки їх кількість зросла до шести. Щодо кількості осередків гурткової роботи в Лосинівці (без урахування всього району загалом), то тут функціонувало 7 гуртків, серед яких по одному хоровому (45 учасників), музичному (12 учасників), драматичному (28 учасників), фізкультурному (18 учасників), танцювальному (12 учасників), образотворчому (15 учасників), вокальному (10 учасників).

Ще одним вагомим напрямком діяльності закладів клубного типу Лосинівки було проведення тематичних вечорів, вечорів запитань і відповідей, які стосувалися різних сторін буття країни, маючи на меті виховати населення у відповідному соціалістичному дусі. За 2 місяці 1957 р. клубами району їх було проведено 94. Окрім того, організовувалися вечори обміну досвідом в галузі сільського господарства. Після виступів за традицією організовувалися концерти. Цікаво, що для молоді Будинок культури також проводив спеціальні молодіжні вечори.

На 1954 р. знаходимо згадки про 10 агіткульбригад на території Лосинівки. Для порівняння можна зазначити, що в таких сусідніх селах, як Рівчак-Степанівка на цей час їх було 6, Вікторівка – 5, Шняківка – 3, Данина, Софіївка та Червоний колодязь – по 2. Надзвичайною популярністю серед селян молодшої та середньої вікової категорій в цей час користувалися танці під баян та гармонь, які влаштовувалися в фойє клубів або на танцювальному майданчику біля них чотири рази на тиждень.

Свою роботу Михайло Степанович поважав, ставився до неї без зверхності і працював добре. А ще зі своїми здібностями поводився щедро і вмів. Любив ліричну народну пісню, зачаровувався безмежною широтою і красою її образів, її чарівною силою. Часто брав до рук гітару і висловлював свої думки і почуття за допомогою струн.

У 1963 році мого героя обрано головою виконавчого комітету Лосинівської селищної ради. Роботу поєднував із навчанням. У 1964 році вступив в Ніжинський державний педагогічний інститут імені Миколи Гоголя на фізикоматиматичний факультет. На той час уже мав дружину Тетяну, яка була вчителькою початкових класів, та двох дітей – сина й доньку.

Що то за часи були для Лосинівки?

З 1959 року Лосинівка отримала статус селища міського типу.

У 1962 році Лосинівський район ліквідовано з передачею його території Ніжинському району.

У 50-60-х рр. на території Лосинівки функціонувало два колективні господарства – колгоспи імені Фрунзе і «Ленінський шлях». В обох колгоспах збільшувалася врожайність, підвищувалася продуктивність тваринництва. Їх зусиллями забезпечувався благоустрій селища. Будується цегельний завод, маслозавод, інкубаторна станція, хлібопекарня, магазини споживчої кооперації. В центрі селища зведено приміщення бібліотеки, дитячі ясли.

Міцно входить у побут сільських трударів електрика. У 1967 році Лосинівка повністю електрифікована, прокладено більше кілометра водого-

ну, асфальтуються площа і вулиці селища.

Зростає і розвивається освіта і культура. У 1967 році в Лосинівській школі навчалося понад 800 учнів і працювало 50 учителів. Відкрито Лосинівський будинок школяра.

Гордістю лосинівчан став будинок культури на 400 місць, збудований у 1967 році на кошти колгоспів ім.Фрунзе і «Ленінський шлях». Його очолив Андрій Павлович Зубок, згодом заслужений діяч культури УРСР.

У 1965 році організовано аматорський оркестр народних інструментів, беззмінним керівником якого став Микола Сергійович Гудименко. Під цей оркестр починала співати Алла Кудлай, у майбутньому народна артистка України. Творчість колективу високо оцінена – він одержав звання «народного».

Відкрито новий стадіон, створено парк ім. Т.Г.Шевченка.

Із зростанням матеріального рівня населення зростає і його культурний рівень. У 1966 році лосинівці передплачували близько 3 тис. примірників різних газет і журналів. У селищі нараховувалося понад 1400 радіоточок.

На початку 1970-х внаслідок об'єднання колгоспів «Ленінський шлях» та ім.Фрунзе виник один великий колгосп «Ленінський шлях», який очолив Іван Федорович Мороз. Після цього одразу ж почалися якісні економічні зміни в об'єднаному господарстві. Зростає валове виробництво, підвищується продуктивність праці.

У вирі тих соціально-економічних та культурних зрушень селища був і Михайло Степанович Кравець. Він знав: у труді і тільки в труді велика людина, бо тільки труд здатен стати тим полем діяльності, яке варте того, щоб віддати йому життя. Для нього повсякденна напружена праця стала внутрішньою потребою, радістю.

Люди бачили старання голови виконавчого комітету, його убоління за доручену справу. Тому висловлювали повагу і довір'я. Обирали депутатом обласної ради трьох скликань. Факт заслуговує на прискіпливу увагу, бо жоден очільник Лосинівської селищної ради не удостоювався такої честі – бути обраним хоча б одне скликання депутатом обласної ради.

Над усім життям Михайла Степановича височіло владне, вимогливе й мужнє слово «треба». Воно єдило його з тими, хто жив поряд. Підкорювало і водночас підносило його, диктувало йому свої вимоги і дарувало радість від усвідомлення того, що ти живеш не тільки для себе – для всіх.

Микола БОРЩ

Письмий спогад, як свято для душі

Коли Лосинівського залу культури заповнили глядачі, до мене несподівано підступив начальник відділу освіти, сім'ї, молоді та спорту Віктор Кільовий.

-Ви про наш захід замітку напишіть! - попросив.

-Обов'язково!- погодився я.

Цей коротенький діалог згадався по завершенні заходу. Коли в голові один за одним проходили епізоди - відкриття Країни Мрій юними талантами Лосинівської ОТГ, музичні

номери, щедрі подарунки для школи від гостей, заключне слово директора школи Валентини Гапоненко.

Дякуючи щедрій благодійній допомозі директора ПП «Агрофірма «Лосинівська» Сергія Селютіна, який постійно підтримує ініціативи, спрямовані на розвиток творчого потенціалу підростаючого покоління Лосинівської громади, на сцені вирувало справжнє свято юних талантів, які зробили перші кроки до свого зоряного горизонту.

Під впливом почутого і побаченого ловлю себе на думці: тут не замітку

треба писати, а цілий репортаж!

А відтак, беруся за перо.

Урочиста подія, яка носила назву «Успішна дитина - майбутнє громади!», одразу ж налаштувала присутніх на маленьку таємницю. Вона прозвучала з вуст ведучих і намалювала таку собі - Країну Мрій.

Про мрії можна говорити пафосно. Наприклад, крила мрії підносять нас над землею. Чим вище злітаєш з нею, далі від землі, тим більше притягує вона, стає ближчою. Мрія - стосила. Бо помножена на тисячі мрій. А отже, невмируща. А отже, всеперемагаюча. Всі наші мрії - то сходження до дійсності.

А що таке - Країна Мрій?! Де вона знаходиться? Хто її мешканці? Розгадка таємниці, як виявилось, лежала на поверхні. І в цьому переконалися всі присутні. Країна Мрій - це школа! А її мешканці - обдаровані школярі. Ті, хто в цьому навчальному році одержував перемоги в предметних олімпіадах, конкурсах, конкурсних захисту науково-дослідницьких

робіт Малої академії наук, спортивних змаганнях. Вони й відкрили двері у свою Країну Мрій.

Наука - справа не проста, важка. Це правильно! Проте як для кого. Для одних - легко і цікаво, а для інших - важко і нудно. Але важко буває тільки тоді, коли нудно. Юні таланти Лосинівської громади запевнили нас - нудних наук не буває. Не може бути! Нудні вони тільки для того, хто не зрозумів захоплюючої у своїх відкриттях суті кожної з них.

На сцені учасники номінації «Переможний олімп»: Юлія Пономаренко, Олександр Донець, Вікторія

Жити, настроївши душу і розум на хвилю пізнання світу!

Олешко, Андрій Руденко, Анастасія Савенко, Діана Рубан, Аліна Татарчук, Сергій Дигал, Наталія Талалаївська, Артем Парубець, Олена Герасименко, Артем Федоренко, Катерина Бондаренко.

Продовжуючи тему наук, зазначу й таке: у кожній науці криється диво. Саме відкриття роблять наше життя цікавим, захоплюючим. Тому майбутнім переможцям олімпіад я порадив би - звертайтеся до шкільних предметів, постарайтеся щось відкрити в них для себе, розкусити захований в глибині солодкий горішок таємниці, яка згодом уже не відпустить і поведе за собою. Зробіть ваш день, ваше життя захоплюючим.

Сумно і смутно людині, коли висихає і сліпне уява, коли, обертаючись до найдорожчих джерел дитинства і юнацтва, нічого не бачить вона дорогого, небуденного, ніщо не гріє її, не будить радості. Це не загрожує учасникам номінації «Творчість»: Анна Дей, Анастасія Зима, Поліна Прокопенко, Валерія Божа, Аліна Калініченко, Юрій Петрик, Владислав Петрик, Валерія Бондар, Юлія Олійник. Ці талановиті лосинівські школярі власними руками створюють експонат декоративно-прикладного мистецтва, дружать з українською ліричною піснею. Їх творчість - щось незбагненно прекрасне, світле і бентежне, будить прагнення до удосконалення себе і світу, допомагає стати благороднішим і щирішим.

А на сцені вже учасники номінації «Спортивна сла-

ва» - Катерина Фрунзе, Поліна Рябушиць, Владислав Коркішко, В'ячеслав Лаврінець, Віталій Калініченко, Віталій Андріаш, Анна Ємець, Тетяна Дусь, Дмитро Парубець, Володимир Гавриленко, Богдан Глущенко, Віктор Ємець, Володимир Бондаренко, Дмитро Процько, Дмитро Олійник, Владислав Ключко, Олександр Плакса, Олександр Бойко, Артем Момот.

Ім на зміну - команди юних футболістів та учасників районного етапу військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

З чого черпали силу в навчанні, наснагу, творчу вдачу школярі-переможці? Хто чутливо і вправно, щедро і уміло вів їх у красивий світ повноцінного життя? Учителі. Валентина Гапоненко, Ніна Авраменко, Ольга Руденко, Ольга Опанасенко, Василь Шевчун, Наталія Коваленко, Валентина Талалаївська, Григорій Яременко, Оксана Махлай, Наталія Євенко, Валерій Дерев'янка, Світлана Олійник, Володимир Руденко, Микола Шматок, Віталій Могильний (Лосинівська ЗОШ І-ІІІ ст.), Галина Свириденко (Шатурський НВК), Євгеній Яременко (Сальненський НВК). Шановні вчителі - це свято - підсумок вашої праці, яка вже приносить плоди пізнання, розуму, терпіння і наполегливості.

Ким би не стали наші талановиті школярі, на яку висоту б не відірвалися від земної колиски, та завжди від серця до серця тягнутимуться невидимі гарячі нитки спогадів про справедливую науку вчителя, його гаряче серце, віддане школярам.

Юні обдарування, запам'ятайте й таке: найкращий учитель і наймудріша книга здатні вам дати рівно стільки знань, скільки ви схочете від них узяти, - і не

більше. Вслухайтеся в саме слово: вчити-ся, себто вчити себе! І в цьому є найвища насолода: вчитися не заради оцінок, а просто так, тому що цікаво. Вчитися свідомо, повсякчасно і щиро у людей, які поруч, у розумної книги. Жити, настроївши душу і розум на хвилю пізнання світу.

Щедрим подарунком для учасників та гостей свята стали - святкова аура пісень у виконанні талановитої співочої учнівської молоді - Валерії Божої, Аліни Калініченко, Валерії Корж, Діани Ващенко, Каріни Постол, Анастасії Савенко, інструментальний дует у складі Валерії Хіміч та Діани Макухи, композиції хореографічного колективу «Мрія» (художній керівник Наталія Ващенко).

Чудово виконали ролі ведучих Анастасія Калініченко, Дмитро Бабюк, Єлизавета Ременюк, Дмитро Макуха, Аліна Талалаївська, В'ячеслав Лаврінець.

Пам'ятним лишився виступ директора Лосинівської школи Валентини Гапоненко. Щось величне було в її постаті, погляді, в рухах на сцені.

Добра справа надовго западає глибоко в душу. А особливо, коли вона йде від чистого серця, для підростаючих поколінь. Творці цих справ -

благодійники, які проводять цілеспрямовану роботу з підтримки освітянських закладів Лосинівської громади та завжди йдуть назустріч обдарованим дітям.

Слова подяки Валентина Олексіївна адресувала Сергію Селютіну, його допомога школі завжди вчасна і необхідна, депутату Верховної Ради України Олександру Кодолі. Його представник - Тамара Стратілат - вручила Лосинівській школі сертифікат на суму 50 тис. грн, селищному голові Володимирі Андрійцю. Громада виділила 15 тис. грн. для розширення матеріальної бази школи, депутатам обласної ради Сергію Охоньку і Миколі Шматку, голові організації «Правозахист» Анатолію Гуньку, який подарував школі 5 комп'ютерів, приватному підприємцю, господині «Фото-хати» Світлані Мороз, директору страхової компанії «Оранта» Світлані Вірченко, приватному підприємцю Володимирі Ужищенку, голові Лосинівського споживчого товариства Віталію Ужищенку, а також місцевим приватним підприємцям - Валерію Калініченку, Володимирі Топольському, Олені Білан.

Дуже приємно, що в Лосинівській громаді ведеться постійний пошук талановитих особистостей як в інтелектуальній, так і в творчій діяльності. Ми пишаємося здобутками та досягненнями наших зірок! Вони вселяють впевненість, що джерело творчості невичерпне, досконалість і пошук - безмежні, бажання бути першими не має перешкод.

Всі присутні в залі цього дня зичили юним талантам ніколи не зупинятися на досягнутому, а лише йти вперед до нових перемог. Зростати здоровими, щасливими та успішними, а ще завжди мати сили та бажання йти до поставленої мети.

Микола БОРЩ

Засновник та видавець
ЛОСИНІВСКА СЕЛИЩНА РАДА
 Адреса: 16663 вул. Шевченка, 2, смт. Лосинівка,
 Ніжинський район Чернігівська обл.,
 тел. (04631)61-2-37
 e-mail: losynivskaotg@ukr.net
 Розповсюджується безкоштовно.

Матеріали підготували:
Юлія КАЛУТА, Микола БОРЩ
Комп'ютерна верстка:
Олена ВІТНОВА
Віддруковано
ТОВ «Форматплюс-П».

Думки авторів можуть не збігатися з поглядами редакції.
За точність викладення фактів відповідає автор.
Редакція має право редагувати та скорочувати матеріали.
Відповідальність за якість несе друкарня.